

Boerebista je pričel osvoboditev Getov z moralnim dvigom naroda in s sodelovanjem svečenika Decăneusa. Svojo državo je razširil do mej rimske države in nedvomno bi prišlo do boja s Cezarjem, da nista oba hitro drug za drugim umrla. V državi Boerebista je bil tudi večji del traških plemen. Po njegovi smrti je njegova ogromna država, ki je segala od Črnega morja do rimskih mej, razpadla.

Rimljani so razmeroma hitro opravili s posameznimi traškimi plemeni in njihov kralj Roemetalkes je bil zvest rimski zaveznik. Posebno se je izkazal v uporih Ilirov v času 6.—9. po Kr. Avtor premalo poudarja važnost tega ilirskega upora, ki je povzročil, da so ostale meje rimskega imperija na reki Renu in da se niso pomaknile na Labo, kar je Avgust nameraval. S tem uporom je bila tudi zlomljena moč upornih in svobodoljubnih ilirskih plemen in oblast nad njimi je bila Rimu zagotovljena. Tudi Tračani so se še enkrat uprli, toda zaman. V prvem stoletju je bila sinteza Tračanov z Rimljani izvršena.

Dalje opisuje pisatelj počasno asimilacijo obeh plemen z Rimljani, ki je sčasoma tako napredovala, da so ilirske legije, ki so bile jedro rimske armade, izvolile svojega poveljnika Maksimina, s pridevkom »Tračan«, za rimskega cesarja (235—238). Iz Bubalije pri Sirmiju je doma naslednji Ilirec na rimskem prestolu, cesar Decius. Težišče rimske armade je prešlo od Rena na Donavo, kjer so morali braniti prehod čez to reko pred ponovnimi barbarskimi napadi. Pisatelj plastično riše pomen zadnjih ilirskih cesarjev-reformatorjev, predvsem Dioklecijana, ki je s svojimi reformami podaljšal življenje rimskemu imperiju vsaj za 150 let.

Po razdelitvi rimskega imperija v dve polovici je pripadlo tračansko ozemlje vzhodni polovici. Tudi v tej polovici vlada še nekaj vladarjev Tračanov (Marcijan, Leon Veliki itd.). S pričetkom sedmega stoletja je pa bilo to ozemlje zaradi preseljevanja narodov popolnoma odtrgano od rimskega imperija. Toda ti, ki so se v najtežjih časih ohranili, so vzdržali še celih sedem stoletij.

Peta knjiga, »Bizanc«, obravnava usodo raznih balkanskih držav pod njihovimi vladarskimi hišami, dokler ne pride ves Balkanski polotok pod turško oblast. V glavnih potezih podaja avtor tudi karakteristiko te dolgotrajne turške vladavine, ki je bila vzrok mrtvaškega spanja vseh balkanskih narodov.

Delo zaključuje zadnje samostojno poglavje »Vstajenje Tračanov«; v njem govori pisatelj o osvoboditvi Balkana izpod turškega jarma, ugotavlja vitalnost traško-ilirskega elementa, ki se je posebno izkazala v zadnji svetovni vojni in je bila zaslužen kronana z uspehom.

Delo samo je pisano zelo zanimivo. Kakor pisatelj sam pravi, je zelo težko ločiti traške elemente od ilirskih. Pisatelj se v svojem delu ne ozira na keltske vplive, ki sicer niso tako vitalni kot prej omenjeni, so pa na posameznih krajih, kjer so sicer dokazani Kelti, le še precej močni.

Opombe, kjer so naznačeni viri, literatura in včasih tudi pisateljevo mišljenje, so ločene od teksta. Vsega skupaj jih je 55 strani in zelo dobro izpopolnjujejo tekst. Med tekstom je tudi sedem prilog s slikami.

J. Klemenc

Bulletin of the Department of Anthropology, Vol. 1, No. 1 (Jan. 1952), Calcutta, Indija 1953. (V angleščini.)

Prvi zvezek te nove antropološke revije obsega 160 strani teksta, 18 fotografskih prilog ter nekaj slik v tekstu. Čeprav bi si želeli zaradi fotografskih reprodukcij boljši papir, je pa vsebina prav zanimiva. Revija dokazuje, da imajo Indijci že precejšnji kader antropologov raznih specialnih strok. Vsekakor je ta Bulletin dobrodošla obogatitev antropološke literature. V naslednjem naj podam le kratek pregled in vsebino prispevkov.

B. S. Guha poroča o raziskovanju prebivalcev Andamanskih in Nikobarskih otokov v letih 1879—49. Tako imenovana prijazna plemena Andamancev izumirajo (leta 1879 še ca. 10.000, 1951 še 70, zdaj 37 ljudi), medtem ko so tako imenovana sovražna plemena skoraj nepoznana. Posrečilo se je, da je ekspedicija našla nekaj koč in prebivalcev, toda števila Andamancev Onge ni mogla ugotoviti. Živijo predvsem ob ribištvu in lovu in so menda zdravi, medtem ko sta »prijazna« plemena učili zlasti tuberkuloza in sifilis. V somatskem pogledu so zanimivi svaljkasti lasje in steatopigija.

S. S. Sarkar in D. K. Sen poročata o nadaljnjih raziskavanjih o krvnih skupinah pri Santal Parganih, ki imajo razmeroma visok odstotek B in AB.

U. Bose: Krvne skupine Bhilov.

U. Bose: Krvne skupine plemen v Travankoru.

S. S. Sarkar: Krvne skupine na Andamanskih in Nikobarskih otokih. Pripadniki plemena Onge imajo zelo visok odstotek A (skoraj 2/3). B pa je nižji od AB (N je samo 34). Tudi Andamanci imajo visok odstotek skupine A (preko polovice), vendar ca. 25 % B. Nikobarci pa imajo 86 % skupine O! Na podlagi teh ugotovitev se spušča avtor v zanimiva historična ugibanja: Negriti, Avstralci in Polinezijski imajo izredno visok odstotek skupine A, tako da je grupa B dosegla te otoke verjetno po preseljevanju Polinezijscev v začetku našega štetja.

U. Bose in P. C. Ray: Uporaba delovnega tésta pri Bhilih Centralne Indije. Gre za neverbalne teste, tako da se čim bolj izključi vsakršno šolsko in sploh priučeno znanje. Izkazalo se je, da so mestni ljudje dosegli boljše uspehe kakor podeželski, moški so pa le v enem téstu slabši od žensk, in to tako v mestni kakor v podeželski populaciji.

V. Elwin: Duhovnica Saorov. Posebnost tega indijskega plemena je, da tako visoko ceni žensko, medtem ko obdajajoča jih plemena ne poznajo duhovnic. Ženske plemena Saora (ki šteje nad milijon pripadnikov) se gibljejo prosto, so zveste in nedolžne, srečne so in vesele, smejejo se in pojejo preko polj in vrtov, se udeležujejo vseh plemenskih in vaških dogodkov, so zelo pridne in delavne, samostojne in spoštovane od moč in otrok. K temu je pomogla tudi duhovniška institucija »Kuranboi«, kati ženske, ki ji pripadajo, so v očeh Saorov v živem stiku z nadnaravnimi silami, temeljito skrbijo za bolnike in pomagajo potrebnim, živijo v prepričanju, da se gibljejo na meji med naravnim in nadnaravnim, mirno, dostojanstveno, kakor v snu; so sestre, prijatelji in vodniki v življenju drugih. Vsekako je zanimiva ta izjemna družbena pozicija ženske v Indiji; dokazuje pa tudi izredno pestrost te zemlje in njenega štiristomilijonskega prebivalstva.

U. Chowdhury: Ženitveni običaji Santalov so označeni po simboličnih obredih in žrtvovanjih, ki naj zagotovi plodnost novega zakona. Zanimivo je dovoljenje spolnega občevanja, samo v poročni noči, med ženinom in najstarejšo svakinjo (medtem ko je kasneje prepovedano celo vsakršno družabno občevanje z njo), kar bi dokazovalo nekoč običajni sororat; prav tako je dovoljeno spolno občevanje med najstarejšim svakom (ženinovim bratom) in nevesto, kar se dá tolmačiti kot ostanek levirata. Psihoanalitiki vidijo v tem poročnem običaju, da predstavljata najstarejša svakinja in svak ženina oziroma neveste mater in očeta.

A. Bhattacharyya: Kult Dharma, Zahodna Bengalija. Študij tega kulta odkriva staro protoavstraloidno kulturo, prekrito z budizmom in hinduizmom. Dharma je, pravi avtor, brez dvoma sanskrtizirana oblika neke avstro-azijske besede, ki pomeni sončnega boga.

Kratek pregled indijske antropološke literature v letih 1946 in 1947 zaključuje prvi zvezek nove revije. Ta pregled pa ni samo naštevanje, temveč je podan v obliki članka, ki podaja tudi kratko vsebino.

B. Škerlj